

МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ

Реалії сьогодення свідчать, що джерелом нарощування економічного потенціалу країни є не природні ресурси, а нові ідеї і засновані на їх основі інновації. Зростання ролі інновацій зумовлює активізацію інноваційної діяльності підприємств шляхом здійснення перспективних науково-дослідних розробок і реалізації інноваційних проектів. Результатом цього процесу є впровадження різноманітних інновацій, які сприяють підвищенню ефективності їх діяльності та є визначальною умовою у конкурентній боротьбі на ринку, зміцненні фінансового становища й досягненні стійкого розвитку. У зв'язку із цим, особливої актуальності для вітчизняних підприємств набуває питання формування дієвого механізму управління інноваційною діяльністю.

Теоретичні засади формування механізму управління інноваційною діяльністю підприємств знайшли своє відображення у наукових працях: В.Г. Алькеми [1], О.М. Бойка [2], Н.О. Колінко [3], С.І. Кравченко [4], О.В.Саламахи [5], І.А. Сільченко [6] та ін. Не зважаючи на значну кількість наукових публікацій, дослідження питань управління інноваційною діяльністю на рівні підприємств залишаються актуальними та потребують подальшого вивчення.

Інноваційна діяльність є необхідною складовою забезпечення успішного та стійкого функціонування підприємств, важливим інструментом досягнення переваг у конкурентній боротьбі. У загальному розумінні її розглядають як системний вид діяльності, спрямований на створення, використання і реалізацію інновацій, які істотно покращують структуру та якість виробництва й забезпечують вихід суб'єктів господарювання на якісно новий рівень розвитку. Ця діяльність характеризується високим рівнем ризику та потребує формування ефективного механізму управління.

У різних галузях науки існують власні визначення терміну «механізм», які істотно відрізняються одне від одного. При цьому спільною рисою для них є наявність елементів, а основна відмінність полягає у їх складі та структурі, що залежить від сфери використання конкретного механізму. Зазвичай, дії складових частин механізму передбачають перетворення якого-небудь руху, об'єкта або діяльності. Виходячи із зазначеного, під механізмом розумітимемо сукупність елементів, призначених для перетворення і передачі дій [4].

Аналіз наукових джерел [2; 3; 5; 6] дозволяє визначити механізм управління інноваційною діяльністю як сукупність елементів, які завдяки своїй взаємодії забезпечують генерування і перетворення креативних ідей у інновації для удосконалення різних сфер діяльності підприємства та досягнення

встановлених цілей і завдань. До складу елементів цього механізму входять: інформаційні, фінансові, матеріальні та трудові ресурси; загальні (прогнозування, планування, організування, мотивування, контролювання інновацій), конкретні (управління інноваційним процесом, управління інноваційним проектом, управління інноваційним потенціалом, управління інноваційним розвитком, управління інноваційною програмою) та об'єднувальні функції (інноваційне керівництво); економічні, організаційно-розпорядчі та соціально-психологічні методи; управлінські рішення; товарні, технічні, технологічні, управлінські та соціальні інновації.

Важливого значення у цьому механізмі відводиться інноваційному потенціалу. Від його рівня залежить спроможність підприємства генерувати та реалізовувати інноваційні ідеї у конкретні інновації для удосконалення товарної, технічної, технологічної, управлінської і соціальної сфер діяльності. Чим вищим є рівень інноваційного потенціалу, тим швидше відбувається адаптація механізму до викликів зовнішнього середовища.

Ефективність механізму на рівні підприємств у значній мірі залежить від управління інноваційною діяльністю на державному та регіональному рівні. На державному рівні здійснюється нормативно-законодавче забезпечення управління інноваціями, розроблення державної інноваційної політики, фінансова підтримка підприємств, надання їм конкретних пільг і стимулювання розвитку високотехнологічних виробництв. На рівні окремих регіонів здійснюється реалізація нормативно-законодавчих актів щодо розвитку інноваційної сфери і підвищення інноваційної діяльності підприємств, розробляються регіональні інноваційні програми та проекти [1]. Взаємодія суб'єктів господарювання і державних органів управління сприяє формуванню ефективного механізму управління інноваційною діяльністю, що у підсумку позитивно позначається як на розвитку економіки, так і країни загалом.

Таким чином, за умов трансформаційних процесів в економіці та зростаючої ролі інновацій визначальним чинником стабільності та розвитку підприємств є інноваційна діяльність. Розглянутий механізм управління інноваційною діяльністю зорієнтований на підвищення якості управління і рівня інноваційного потенціалу, активізацію інноваційних процесів і, як наслідок, зростання ефективності діяльності та зміцнення конкурентних позицій. Він передбачає взаємодію з органами законодавчої і виконавчої влади та розробку комплексу заходів як на державному так і регіональному рівнях. Такий підхід дозволить сформувати цілісний механізм управління інноваційною діяльністю, який сприятиме розвитку підприємств, регіонів, галузей економіки та країни загалом.

Список використаних джерел:

1. Алькема В.Г. Теоретичні аспекти формування механізму управління інноваційною діяльністю підприємств з виробництва будівельних матеріалів / В.Г. Алькема, С.Б. Дем'янів // Вчені записки університету «КРОК». Серія: Економіка. - 2015. - Вип. 42. - С. 130-137.
2. Бойко О.М. Особливості управління інноваційною діяльністю промислового підприємства / О.М. Бойко // Економічний вісник університету. - 2017. - Вип. 35(1). - С. 26-32.

3. Колінко Н.О. Структурно-логістична схема управління інноваційною діяльністю / Н.О. Колінко // Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка» «Менеджмент та підприємництво в Україні : етапи становлення і проблеми розвитку». - Львів, 2012. - № 727. - С. 329-340.
4. Кравченко С.І. Теоретичні основи формування механізму управління інноваційною діяльністю / С.І. Кравченко, Т.Г. Парвіна // Економіка промисловості. - 2008. - № 4 - С. 156-160.
5. Саламаха О.В. Управління інноваційною діяльністю підприємств та особливості її фінансового забезпечення / О.В. Саламаха // Молодий вчений. - 2018. - № 11(2). - С. 1193-1197.
6. Сільченко І.А. Формування системи управління інноваційною діяльністю підприємства / І.А. Сільченко, К.І. Геращенко, О.А. Острожна // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. - 2017. - № 3. - С. 75-79.